

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки

Факультет Педагогічної освіти та соціальної роботи

Кафедра теорії і методики початкової освіти

СИЛАБУС

Нормативної навчальної дисципліни

Педагогічна компаративістика

підготовки магістрів

спеціальності **013 Початкова освіта**

освітньої програми **Початкова освіта**

Силабус нормативної навчальної дисципліни «Педагогічна компаративістика» підготовки магістра, галузі знань 01 «Початкова освіта», спеціальності «Початкова освіта», за освітньою програмою «Початкова освіта»

Розробник: Пріма Дмитро Анатолійович, доцент кафедри теорії і методики початкової освіти, доктор педагогічних наук.

Силабус нормативної навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри

теорії і методики початкової освіти
протокол № 1 від 31.08. 2021 р.

Завідувач кафедри:

(Пріма Р.М.)

I. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	01 Освіта 013 Початкова освіта Початкова освіта Магістр	Нормативна
Кількість годин/кредитів 120 / 5		Рік навчання – 2-ий
		Семестр – 1-ий
		Лекції – 16 год.
		Практичні (семінарські) – 14 год.
ІНДЗ: =		Самостійна робота – 82 год.
	Консультації – 8 год.	
		Форма контролю: екзамен
Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Заочна форма навчання	01 Освіта 013 Початкова освіта Початкова освіта Магістр	Нормативна
Кількість годин/кредитів 120 / 5		Рік навчання – 2-ий
		Семестр – 1-ий
		Лекції – 10 год.
		Практичні (семінарські) – 8 год.
ІНДЗ: =		Самостійна робота – 86 год.
	Консультації – 16 год.	
		Форма контролю: екзамен

II. Інформація про викладача

ППП Пріма Дмитро Анатолійович

Науковий ступінь доктор педагогічних наук

Вчене звання

Посада доцент кафедри теорії і методики початкової освіти

Контактна інформація 095-588-81-81, Prima.Dmutro@eenu.edu.ua

Дні занять <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис дисципліни

1. Анотація курсу.

Дисципліна «Педагогічна компаративістика» належить до переліку нормативних навчальних дисциплін, що пропонуються в рамках циклу професійної підготовки магістрів зі спеціальності 013 Початкова освіта на другому році навчання. Вона визначає обсяги знань, які повинен опанувати здобувач вищої освіти відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни; забезпечує загальний та професійний розвиток магістра та спрямована на отримання поглиблених знань з порівняльної педагогіки вищої школи.

Зміст дисципліни: історичні етапи розвитку, методологічні підходи, функції, методи, джерела порівняльної педагогіки, сутнісні зміни у розвитку вищої освіти у світі, Європейському регіоні.

2. Мета і завдання навчальної дисципліни.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Педагогічна компаративістика» є формування цілісної порівняльно-педагогічної компетентності науковця-дослідника – кваліфікованого фахівця, який має високий рівень готовності до професійної діяльності у сфері вітчизняної та європейської науки й освіти.

Завдання навчальної дисципліни «Педагогічна компаративістика»:

- сприяння кращому розумінню особливостей та тенденцій розвитку глобального, регіонального та національного просторів вищої освіти.
- розвиток навичок системного аналізу чинників розвитку вищої освіти у глобальному, регіональному та національному контекстах;
- формування розуміння перспективних шляхів інтеграції системи вищої освіти України у ЄПВО;
- формування розуміння шляхів підвищення якості освіти як головного імперативу сталого розвитку суспільства знань в Україні, чинника успішної кар'єри на національному та європейському ринках праці;
- формування розуміння особливостей використання інноваційних технологій як засобів підвищення якості освіти;
- розвиток здатності до порівняльного аналізу інноваційного розвитку університетів у різних країнах;

формування розуміння інноваційного розвитку сучасного світу, розвиток культурного кругозору, формування демократичної громадянської свідомості.

3. Результати навчання (компетентності)

Загальні компетентності (КЗ)	ЗК-2 Здатність оволодівати новим концептуальним та методологічним знанням у галузі філософсько-світоглядних проблем педагогіки, історії вітчизняної та зарубіжної філософсько-педагогічної думки, аксіологічних проблем освіти і виховання..
	КЗ-3. Здатність оволодівати найбільш передовим концептуальним та методологічним знанням у галузі науково-дослідної діяльності на дисциплінарному та міждисциплінарному рівнях
	КЗ-4. Здатність розуміння та цілісного застосування сучасних методологічних підходів до аналізу педагогічних процесів на макро-, мезо- та мікрорівні їх функціонування
	КЗ-5. Здатність здійснювати критичний аналіз концептуальних та методологічних знань у галузі науково-дослідної та професійної діяльності і на межі предметних галузей, інтерпретувати їх, синтезувати нові ідеї
	ЗК-6. Здатність оцінювати можливості застосування та ризику впровадження досягнень історико-педагогічної спадщини/прогресивного зарубіжного досвіду у сучасному вітчизняному освітньому просторі
	ЗК-7. Здатність оволодівати та демонструвати на високому рівні професійні мовнокомунікативні уміння українською та англійською мовами у процесі презентації матеріалів та результатів наукового дослідження у вигляді наукових статей, доповідей, мультимедійних презентацій відповідно до вимог стандартів міждисциплінарного та/або міжнародного професійного співтовариства.
	ЗК-8. Здатність саморозвиватися і самовдосконалюватися протягом життя, нести відповідальність за навчання інших;
	ЗК-9. Здатність операційно обробляти наукові тексти різних жанрів наукового стилю (реферування, анотування, конспектування, редагування, перекладу та ін.);
	ЗК-10. Здатність моделювати зв'язні наукові тексти різних жанрів (створювати глосарії ключових термінів; готувати наукові статті, тези, доповіді, повідомлення, виступи, наукові звіти, посібники) згідно з вимогами наукового стилю, у тому числі з використанням інформаційних

	технологій.
Програмні результати навчання (ПР)	ПР-1. Визначити особливості функціонування та розвитку системи вищої освіти України в контексті європейської інтеграції.
	ПК-2. Здатність оцінювати вплив глобалізації на розвиток систем вищої освіти європейського регіону в цілому та України зокрема; стратегії інтернаціоналізації вищої освіти різних країн світу
	ПК-6. Здатність аналізувати, порівнювати та зіставляти освітні явища та процеси, що відбуваються у вищій освіті різних країн Європи, геополітичних регіонів та у світі в цілому.

4. Структура навчальної дисципліни

Денна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Форма конт роллю/ Бали
Змістовий модуль 1. Загальні основи педагогічної компаративістики.						
Тема 1. Порівняльна педагогіка як галузь наукових знань: сучасні концептуальні підходи	15	2	2	10	1	Р,Т/4
Тема 2. Історичні витоки сучасної вищої освіти: глобальний, європейський та національний контексти	15	2	2	10	1	Р,Т/4
Тема 3. Соціально-політичні, соціально-економічні, культурні та освітні чинники розвитку вищої освіти в суспільстві знань	15	2	2	10	1	Р,Т/4
Разом за змістовим модулем 1	45	6	6	30	3	12
Змістовий модуль 2. Розвиток вищої освіти в різних країнах світу.						
Тема 4. Освітня діяльність закладів вищої освіти в ЄС та в Україні: тенденції модернізації	15	2	2	10	1	Р,Т/4
Тема 5. Наукова та інноваційна діяльність ЗВО у	15	2	2	10	1	Р,Т/4

світі, ЄС та в Україні: тенденції розвитку						
Тема 6. Забезпечення якості вищої освіти (ЗЯВО): європейський, національний та інституційний виміри	15	2	2	10	1	РЗ,Т/4
Тема 7. Інноваційні підходи до менеджменту вищої освіти в сучасному світі	15	2	2	10	1	РМГ,Т/4
Тема 8. Тенденції розвитку національних освітніх систем у окремих європейських країнах та в Україні: порівняльний аналіз	15	2		12	1	Р, ДС, Т/6
Разом за змістовим модулем 2	75	10	8	52	5	28
Модульна контрольна робота (МКР)						Т/60
Усього годин/балів	120	16	14	82	8	100

Форма контролю*: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота студента, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

Заочна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль 1. Загальні основи педагогічної компаративістики.						
Тема 1. Порівняльна педагогіка як галузь наукових знань: сучасні концептуальні підходи	25	2	2	18	3	Р,Т/4
Тема 2. Соціально-політичні, соціально-економічні, культурні та освітні чинники розвитку вищої освіти в суспільстві знань	25	2	2	18	3	Р,Т/4

Тема 3. Освітня діяльність закладів вищої освіти в ЄС та в Україні: тенденції модернізації	25	2	2	18	3	P,T/4
Разом за змістовим модулем 1	75	6	6	54	9	12
Змістовий модуль 2. Розвиток вищої освіти в різних країнах світу.						
Тема 4. Наукова та інноваційна діяльність ЗВО у світі, ЄС та в Україні: тенденції розвитку	21	2		16	3	P,T/4
Тема 5. Тенденції розвитку національних освітніх систем у окремих європейських країнах та в Україні: порівняльний аналіз	24	2	2	16	4	P,T/4
Разом за змістовим модулем 2	45	4	2	32	7	28
Модульна контрольна робота (МКР)						T/60
Усього годин/балів	120	10	8	86	16	100

5. Завдання для самостійного опрацювання

№ п/п	ТЕМА
1.	Наукова діяльність як складова місії сучасного університету: український, європейський та світовий досвід
2.	Організаційні принципи взаємодії наукової та освітньої діяльності сучасного університету: український, європейський та світовий досвід
3.	Проблема забезпечення якості у документах Болонського процесу
4.	Комплексна характеристика системи вищої освіти однієї з європейських країн – членів ЄПВО
5.	Порівняльний аналіз історичних особливостей розвитку систем вищої освіти розвинених країн Європи, США, Японії та України
6.	Порівняльний аналіз моделей структурної побудови систем вищої освіти розвинених країн та України
7.	Порівняльний аналіз критеріальних засад міжнародних та українських рейтингів університетів. Чинники, що зумовлюють

IV. Політика оцінювання

1. Політика викладача щодо студента: засвоєння пропущеної теми лекції з поважної причини перевіряється під час складання підсумкового контролю. Пропуск лекції з неповажної причини відпрацьовується студентом відповідно до вимог кафедри, що встановлені на засіданні кафедри (співбесіда, реферат тощо).

2. Політика щодо академічної доброчесності: жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.

3. Політика щодо дедлайнів та перескладання: Пропущені практичні заняття, незалежно від причини пропуску, студент відпрацьовує згідно з графіком консультацій. Поточні «незадовільно», отримані студентом під час засвоєння відповідної теми на практичному занятті перескладаються викладачеві, який веде заняття до складання підсумкового контролю з обов'язковою відміткою у журналі обліку роботи академічних груп.

V. Підсумковий контроль

Види контролю: поточний, підсумковий. Методи контролю: експрес-контроль підготовки до заняття, виконання домашніх завдань, поточне опитування, оцінка роботи протягом практичного заняття, оформлення результатів самостійної роботи, перевірка конспектів, доповіді, тестування.

Форма контролю: екзамен.

Питання до екзамену: тестові завдання.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90 – 100	Відмінно
82–89	Дуже добре
75-81	Добре
67 -74	Задовільно
60-66	Достатньо
1–59	Незадовільно

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

1. Бек У. Что такое глобализация? / Пер. с нем. А. Григорьева и В. Седельника. Общая редакция и послесл. А. Филиппова. – М. : Прогресс-Традиция, 2001. – 304 с.
2. Васюк О. В. Порівняльна педагогіка : навчальний посібник. – К. : ДАКККіМ, 2008. – 291 с.
3. Вища освіта України і Болонський процес: Навчальний посібник / За редакцією В. Г. Кременя. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2004. – 384 с.
4. Денежніков С.С. Інноваційний розвиток вищої освіти і мультимедійні технології: теоретичні та практичні аспекти / С.С.Денежніков // Теоретичні та методичні засади магістерської підготовки викладача вищої школи: монографія / за заг. ред. проф. А.А.Сбруєвої , проф. О.Г.Козлової. – Суми: Вид-во СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2014. –С. 7-26.
5. Денежніков С.С. Інноваційні запити сучасного суспільства / С.С.Денежніков // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології:, 2015. - №4(48). Наук.журнал/ головний редактор Сбруєва А.А. – Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2015. - №4(48). – С. 230-239.
6. Денежніков С.С. Розвиток інноваційної освіти в соціальному просторі: нелінійні контексти / С.С. Денежніков // Теорії та технології інноваційного розвитку вищої освіти: глобальний і регіональний контексти [колективна монографія] / [за заг. ред. А.А. Сбруєвої]. – Суми : Вид-во СумДПУ ім. А.С. Макаренка, 2015. – С. 85 – 102.
7. Донченко В. М. Зарубіжні моделі інтернаціоналізації вищої освіти / В. Донченко // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. – 2014. – №6. – С. 10-19.
8. Донченко В. М. Механізми державного врегулювання міжнародної діяльності університетів США. / В. М. Донченко // *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Педагогіка і психологія.* – 2015. – № 43. – С. 138–146.
9. Донченко, В. Основні напрями міжнародної діяльності університетів України / В. М. Донченко // *Педагогічна освіта: теорія і практика*, 2015. – № 18 (1), 78–83.

10. Донченко, В. М. Глобалізація та інтернаціоналізація в управлінні міжнародною діяльністю сучасного університету. / В. М. Донченко // *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Педагогічні науки*, 2015. – № 4 (82). С. 122–126.
11. Заболотна О. А. Управління грантами в українському університеті: творче поєднання світового досвіду та національних реалій / Оксана Адольфівна Заболотна // *Теорії та технології інноваційного розвитку вищої освіти: глобальний і регіональний контексти* [колективна монографія] / [за заг. ред. А.А. Сбруєвої]. – Суми : Вид-во СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2015. – С. 324 – 344.
12. Заболотна О. Організаційно-педагогічні умови ефективної грантової діяльності університету // *Порівняльно-педагогічні студії*. – 2015. – № 4. – С. 36 – 44. – Режим доступу: <http://journals.uran.ua/index.php/2306-5532> .
13. Імператив якості: вчимося цінувати і оцінювати вищу освіту : навч. посіб. / за ред. Т. Добка, М. Головянко, О. Кайкової та ін. – Львів : Компанія “Манускрипт”, 2014 (Темпус-проект).
14. Исследование по сравнительному образованию: подходы и методы. Под ред. М. Брейя, Б. Адамсона, М. Мейсона. / Пер. с англ. М.Л. Ваховского, И.В. Разнатовского. – Луганск: издательство «ФОП Сабов А.М.», 2015. – 308 с.
15. Калашнікова, С., Луговий, В. (Ред.). (2015). Розвиток системи забезпечення якості вищої освіти в Україні: інформаційно-аналітичний огляд / Укладачі: Добко Т., Золотарьова І., Калашнікова С., Ковтунець В., Курбатов С., Линьова І., Луговий В., Прохор І., Рашкевич Ю., Сікорська І., Таланова Ж., Фініков Т., Шаров С. *Київ : ДП «НВЦ «Пріоритети»*.
16. Козлова О. Г. Організаційні засади інноваційних процесів у системі вищої освіти / О. Г. Козлова // *Теорії та технології інноваційного розвитку вищої освіти: глобальний і регіональний контексти* [колективна монографія] / [за заг. ред. А.А. Сбруєвої]. – Суми : Вид-во СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2015. – С.175 – 191.
17. Козлова О. Г. Професійна мобільність майбутнього вчителя як педагогічна проблема / О. Г. Козлова, Т. В. Малецька, Д. О. Козлов // *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології : науковий журнал* / ред. кол. : А. А. Сбруєва (гол. ред.) [та ін.]. – Суми : Вид-во СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2015. – № 7. – С. 63–72. Режим доступу:<http://www.pedscience.inf.ua/>.

18. Красуля А.В. Philanthropy Culture in the U.S. Higher Education: Organizational Identification and the Role of Alumni Relations in Fundraising / А.В. Красуля // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології : наук. журнал / голов. ред. А. А. Сбруєва. – Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2014. – № 9 (43). – С. 299–308. Режим доступу <http://www.pedscience.inf.ua/>
19. Красуля А.В. Історичні традиції благодійності та актуальний стан фандрейзингової діяльності у вищій освіті України / А.В. Красуля // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології : наук. журнал / голов. ред. А. А. Сбруєва. – Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2014. – № 10 (44). – С. 132–144. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pednauk_2014_10_18.
20. Красуля А.В. Перспективи використання досвіду фандрейзингової діяльності державних університетів США у вищій освіті України / А.В. Красуля // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології : наук. журнал / голов. ред. А. А. Сбруєва. – Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2015. – № 1 (45). – С. 17–26. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pednauk_2015_1_5.
21. Красуля А.В. / Концептуальні засади та технології фандрейзингової діяльності в університетах // Теорії та технології інноваційного розвитку вищої освіти: глобальний і регіональний контексти [колективна монографія] / [за заг. ред. А.А. Сбруєвої]. – Суми : Вид-во СумДПУ ім. А.С. Макаренка, 2015. . – С. 263 – 304. 22. Курбатов С. Феномен Університету в контексті часових та просторових викликів : монографія / С.В. Курбатов. – Суми : Университетская книга, 2014. – 262 с.
23. Листопад О.В. Зарубіжні теорії менеджменту освітніх інновацій // Порівняльнопедагогічні студії. Науково-педагогічний журнал. – 2013. - №4 (8). – С. 97 - 101. Режим доступу: <http://journals.uran.ua/index.php/2306-5532>
24. Листопад О.В. Аутсорсинг в умовах інноваційного розвитку вищої освіти / О.В. Листопад // Теорії та технології інноваційного розвитку вищої освіти: глобальний і регіональний контексти [колективна монографія]/ [за заг. ред. А.А. Сбруєвої]. – Суми : Вид-во СумДПУ ім. А.С. Макаренка, 2015. – С. 403 – 422.
25. Листопад О.В. Вітчизняна реформологія і формування стратегії освітніх змін// Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні

- технології. Науковий журнал. – Суми: СумДПУ, 2015. - № 7 (51). - С. 87 – 101. Режим доступу:<http://www.pedscience.inf.ua/>.
26. Листопад О.В. Концептуальні засади інноваційного розвитку освіти / О.В. Листопад // Теорії та технології інноваційного розвитку вищої освіти: глобальний і регіональний контексти [колективна монографія] / [за заг. ред. А.А. Сбруєвої]. – Суми : Вид-во СумДПУ ім. А.С. Макаренка, 2015. – С.137 – 174.
 27. Листопад О.В. Тенденції розвитку інформаційної освіти в умовах переходу до інноваційної моделі// Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах: зб. наук.пр. / [редкол.: Г.І. Сущенко (голов. ред. та ін.)]. – Запоріжжя, 2013. – Вип. 30 (83), с.208 – 220. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pfto_2013_30_35.
 28. Луговий, В., Таланова Ж. (Ред.). (2016). Гуманізація вищої освіти як засіб забезпечення її якості в Україні: методичні рекомендації / Авт.: О. Воробйова, М. Гриценко, В. Луговий, О. Слюсаренко, А. Ставицький, Ж. Таланова, В. Ткаченко. К.: *ІВО НАПН України*.
 29. Матвієнко О. В. (2005). Стратегії розвитку середньої освіти в країнах Європейського Союзу : Монографія. К. : Ленвіт.
 30. Порівняльна педагогіка : навч. посіб. / упоряд. І. М. Богданова, Н. І. Дідусь, З. Н. Курлянд, М. Ф. Ломонова та ін. – Одеса : ПДПУ ім. К. Д. Ушинського, 2000. – 164 с.
 31. Порівняльна педагогіка: методологічні орієнтири українських компаративістів : хрестоматія / [авторський колектив]. – К. : Педагогічна думка, 2015. – 176 с. Режим доступу: http://wpia.ujk.edu.pl/studia_pedagogiczne/index.html
 34. Сбруєв М. Г. Технології грантового супроводу науково-дослідних проектів в університетах США / М.Г. Сбруєв // Теорії та технології інноваційного розвитку вищої освіти: глобальний і регіональний контексти [колективна монографія] / [за заг. ред. А.А. Сбруєвої]. – Суми : Вид-во СумДПУ ім. А.С. Макаренка, 2015. – С.305 – 324.
 35. Сбруєв М. Г. Новітні тренди і технології формування професійних компетентностей випускників магістратури в умовах цифрового світу: досвід США / М.Г. Сбруєв// Теоретичні та методичні засади магістерської підготовки викладача вищої школи : [Монографія] / [за заг. ред. проф. А.А. Сбруєвої та проф. О.Г. Козлової]. – Суми : Вид-во СумДПУ ім. А.С. Макаренка, 2014. – С. 313- 334.
 36. Сбруєв М. Г. Матриця компетенцій адміністраторів наукових досліджень в американських університетах / М. Г. Сбруєв //

- Порівняльна професійна педагогіка. Науковий журнал, – Київ–Хмельницький, 2013. – №1.–С. 181 – 188. Режим доступу:<http://www.degruyter.com/view/j/rpp>.
37. Сбруєв М.Г. Сучасний університет в системі розвитку регіональних інноваційних кластерів: американський досвід / М.Г. Сбруєв // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. 2015. – № 9 (53) . – С. 380-391. Режим доступу:
<http://www.pedscience.inf.ua/>
 38. Сбруєв М.Г. До проблеми формування професійної громади університетських адміністраторів наукових досліджень: аналіз американського досвіду / М.Г. Сбруєв // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. 2015. – № 8 (52) . – С. 450-464. Режим доступу: <http://www.pedscience.inf.ua/>
 39. Сбруєва А. А. (2013.). Порівняльна педагогіка : навч. пос. Суми : Університетська книга.
 40. Сбруєва А. А. (2004). Тенденції реформування середньої освіти розвинених англomовних країн в контексті глобалізації (90-ті рр. ХХ – початок ХХІ ст.) : монографія / А. А. Сбруєва. Суми : ВАТ «Сумська обласна друкарня»; Видавництво «Козацький вал».
 41. Сбруєва А. А. (2008). Глобальні та регіональні тенденції розвитку вищої освіти в умовах побудови суспільства знань : Препринт. Суми : СумДПУ.
 42. Сбруєва А. А. (2001). Освіта в умовах глобалізації. *Шлях освіти*, 2, 22–25.
 43. Сбруєва А. А. (2001). Глобалізація – інтернаціоналізація : співвідношення понять в контексті розвитку міжнародної вищої освіти. Теоретичні питання освіти і виховання : Збірник наукових праць / За заг. ред. ак. АПН України Євтуха М. Б. Випуск 15. К : КДЛУ, 2001, 125–128.
 44. Сбруєва А.А. (2015). Єроінтеграційні процеси у сфері вищої освіти: механізми управління та виміри змін. Теорії та технології інноваційного розвитку вищої освіти: глобальний і регіональний контексти : монографія / за ред. А.А. Сбруєвої. Суми : Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка, С.31 – 52.
 45. Сбруєва А.А, Єременко І.В. (2017). Етапи розвитку європейського виміру забезпечення якості вищої освіти/ І.В. Єременко, А.А. Сбруєва // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології, 8 (72), 70-85.
URL:<http://www.pedscience.inf.ua/>

46. Сбруєва А.А. (2015). D(digital)-інновації у вищій освіті: періодизація, класифікації та чинники ефективності. Теорії та технології інноваційного розвитку вищої освіти: глобальний і регіональний контексти : монографія / за ред. А.А. Сбруєвої. – Суми : Вид-во СумДПУ імені А.С. Макаренка, С. 52 – 72.
47. Сбруєва А.А. Наднаціональний вимір управління Болонським процесом: суб'єкти, функції, механізми / А.А. Сбруєва // Вища освіта України. – 2014. – № 1. – С. 91-98. Режим доступу: <http://ihed.org.ua/ua/resursy/naukovi-fakhovi-vydannia.html>
48. Сбруєва А.А. (2014). Проблема взаємозв'язку навчальної та наукової діяльності вищої школи: аналіз зарубіжних досліджень. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. Наук. журнал.* – Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 7 (41), 28-40.
49. Сбруєва А.А. Розвиток вищої освіти в умовах глобальної фінансово-економічної кризи: європейський та американський контексти / А.А. Сбруєва // Теорії та технології інноваційного розвитку вищої освіти: глобальний і регіональний контексти : монографія / за ред. А.А. Сбруєвої. – Суми : Вид-во СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2015. – С. 10 – 31.
50. Сбруєва А.А. Стратегії інтеграції освітньої та наукової діяльності університету / А.А. Сбруєва // Порівняльно-педагогічні студії. – 2015. - № 3(25). – С. 25-39. Режим доступу: <http://journals.uran.ua/index.php/2306-5532>
51. Сбруєва А.А. (2013) Соціальний вимір Болонського процесу: "за" та "проти" реформаційних змін / Наука та освіта в глобалізованому світі: традиції, сучасність, перспективи: матеріали міжнародної конференції. Уманський державний педагогічний університет. С.172-175. - українською мовою.
52. Сбруєва А.А. (2014 р.) Науково-орієнтоване навчання в університетах розвинених країн / Теоретичні та методичні засади підготовки магістрів викладача вищої освіти: монографія / ред. проф. А.А. Сбруєва та проф. О.Г. Козлова. Суми: видавництво СГПУ. - українською мовою.
53. Сбруєва А.А. D(digital)-інновації у вищій освіті: періодизація, класифікації та чинники ефективності / А.А. Сбруєва // Теорії та технології інноваційного розвитку вищої освіти: глобальний і регіональний контексти : монографія / за ред. проф. А.А. Сбруєвої. – Суми : Вид-во СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2015. – С. 201 – 225.
55. Сбруєва А.А. Актуальні проблеми якості викладання у європейській вищій школі: аналіз пріоритетів освітньої політики ЄС /

- А.А. Сбруєва // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. – 2017. – № 5 (69) . – С. 49-63.
URL:<http://www.pedscience.inf.ua/>
56. Сбруєва А.А. Болонський процес: виміри змін. Змістові інновації у магістерській підготовці соціальних педагогів [колективна монографія] / [за заг. ред. А.А. Сбруєвої та О.М. Полякової]. – Суми : Вид-во СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2013. – С.236-261.
 57. Сбруєва А.А. До проблеми D(digital)-інновацій у вищій освіті: етапи розвитку та чинники ефективності / А.А. Сбруєва // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. 2015. – № 8 (52) . – С. 450-464. Режим доступу : <http://www.pedscience.inf.ua/>.
 58. Сбруєва А.А. Єроінтеграційні процеси у сфері вищої освіти: механізми управління та виміри змін / А.А. Сбруєва // Теорії та технології інноваційного розвитку вищої освіти: глобальний і регіональний контексти : монографія / за ред. проф. А.А. Сбруєвої. – Суми : Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2015. – С.176 – 200.
 59. Сбруєва А.А. Інтернаціоналізація вищої освіти: пріоритети комплексної стратегії Європейського Союзу / А.А. Сбруєва // Вища освіта України. 2013. – № 3. – С.8995. Режим доступу: <http://ihed.org.ua/ua/resursy/naukovi-fakhovi-vydannia.html>
 60. Сбруєва А.А. Компетентності менеджера інноваційної діяльності у соціальнопедагогічній сфері змін / А.А. Сбруєва // Змістові інновації у магістерській підготовці соціальних педагогів [колективна монографія] / [за заг. ред. А.А. Сбруєвої та О.М. Полякової]. – Суми : Вид-во СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2013. – С. 261-281.
 61. Сбруєва А.А. Розвиток європейської вищої освіти в умовах глобальної фінансовоекономічної кризи / А.А. Сбруєва // Український педагогічний журнал. – 2015. – № 4. – С.13– 20. Режим доступу: <http://uej.undip.org.ua/index.php/euj>
 62. Сбруєва А.А. Стратегії інтеграції освітньої та наукової діяльності університету / А.А. Сбруєва // Порівняльно-педагогічні студії. – 2015. - № 3(25). – С. 25-39. (Sbruieva, A.A. (2015) Strategies for integration of educational and scientific activities of the University. Studies in Comparative education, 3(25), 25-39).
 63. Сбруєва А.А. Тенденції розвитку політики Європейського Союзу у сфері забезпечення якості вищої освіти // Проблеми інноваційного розвитку вищої освіти у глобальному, регіональному та національному контекстах : монографія / за заг. ред. А. А. Сбруєвої та Г. Ю. Ніколаї. – Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2017. – С. 218-240.

64. Сбруєва А.А. Тенденції трансформації місії університету: порівняльнопедагогічний аналіз / А.А. Сбруєва // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. 2015. – № 6 (50) . – С. 448-461. Режим доступу:<http://www.pedscience.inf.ua/>
65. Сбруєва А.А. Трансформація місії університету в умовах суспільства знань // Теорії та технології інноваційного розвитку вищої освіти: глобальний і регіональний контексти : монографія / за ред. А.А. Сбруєвої. – Суми : Вид-во СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2015. – С. 72 – 84.
66. Сбруєва А.А., Козлов Д.О. Інтернаціоналізація як драйвер розвитку інноваційної системи університету / А.А. Сбруєва, Д.О. Козлов // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. – 2016. - № 6 (60). – С.71-87. URL:<http://www.pedscience.inf.ua/>
67. Сбруєва А.А. Освіта обдарованих і талановитих: організаційні засади та тенденції розвитку міжнародного співробітництва / А.А. Сбруєва // Педагогічні науки, теорія, історія, інноваційні технології. – 2013. – № 8 (34). – С. 14-26. Режим доступу:<http://www.pedscience.inf.ua/>
68. Сбруєва А.А., Єременко І.В. Європейський вимір забезпечення якості вищої освіти: етапи та актуальні тенденції розвитку / А.А. Сбруєва, І.В. Єременко // Актуальні проблеми управління якістю освіти: теорія, історія, інноваційні технології: [монографія] / [за ред. проф. А.А. Сбруєвої]. – Суми: Вид-во СумДПУ ім. А.С. Макаренка, 2017. – С. 266–295.
69. Сбруєва, А. Інноваційна екосистема вищої освіти: детермінанти та особливості змісту / Професійна творча самореалізація особистості в евристичній освіті: матеріали Всеукраїнської наукової конференції. Суми: видавництво СГПУ, 2015. –С. 96 - 100. - українською. URL:<http://www.pedscience.inf.ua/>
70. Солощенко В. М. Інтернаціоналізація університетської освіти в німецькомовних країнах : монографія / В. М. Солощенко. – Суми : Видавничо-виробниче підприємство «Мрія» ТОВ, 2012. – 176 с.
71. Теорії та технології інноваційного розвитку вищої освіти: глобальний і регіональний контексти [колективна монографія] / [за заг. ред. А.А. Сбруєвої]. – Суми : Вид-во СумДПУ ім. А.С. Макаренка, 2015. – 520 с.
72. Улановська А. С. Змістові та процесуальні засади взаємодії суб'єктів Болонського процесу / А. С. Улановська // Порівняльно-педагогічні студії : науковопедагогічний журнал. – Умань, 2015. - №3 (25). – С. 48-58. Режим доступу:<http://www.pedscience.inf.ua/>

73. Улановська А. С. Модернізація вищої освіти: характеристика понятійного апарату дослідження / А. С. Улановська // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології / голов. Ред.. А. А. Сбруєва. – Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2014. – №1 (35). – С. 260-271; Режим доступу: <http://www.pedscience.inf.ua/>
74. Управління інноваційним розвитком освіти в суспільстві ризику : [монографія] / [за ред. проф. А. А. Сбруєвої]. – Суми : Вид-во СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2012. – 460 с.
75. Чепіль М. М. Порівняльна педагогіка : навч. посіб. / Марія Миронівна Чепіль. – К. : Академвидав, 2014. – 215 с.
76. Чернякова Ж. Інтернаціоналізація європейського освітнього простору: етапи розвитку та пріоритетні цілі / Ж. Чернякова // Порівняльно-педагогічні студії. Науково-педагогічний журнал. – 2013. – №4 (18). – С. 125-131.
77. Чернякова Ж. The Formation of internationalized educational space as a comparative pedagogical problem / Ж.Чернякова // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології, 2015. – №2 (46). – С. 55-65.
78. Чистякова І. А. Genesis of international volunteer movement / І. А. Чистякова // Педагогічні науки : теорія, історія, інноваційні технології. – № 2 (46), 2015. – С. 19–26. Режим доступу: <http://library.sspu.sumy.ua/>; <http://www.irbis-nbuv.gov.ua/>.
79. Чистякова І. А. Змістові особливості діяльності Європейської Асоціації університетів / І. А. Чистякова // Порівняльно-педагогічні студії : науковопедагогічний журнал. – 2013. - № 4 (18). – 194 с. – С. 139-144. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ppstud_2013_4_23.
80. Чистякова І. А. Особливості діяльності університетських мереж: європейський контекст / І. А. Чистякова // Порівняльна професійна педагогіка : наук. журнал. – 2013. - № 1 (5). – К.–Хмельницький : ХНУ, 2013. – 364 с. – С. 127–135 Режим доступу: <http://www.irbis-nbuv.gov.ua/>. <http://lib.iitta.gov.ua/>
81. Чистякова І. А. Особливості управління європейськими академічними університетськими мережами / І. А. Чистякова // Порівняльно-педагогічні студії : науково-педагогічний журнал. – 2014. - № 1 (19). – 128 с. – С. 56-60 (<http://journals.uran.ua/index.php/2306-5532>)
82. Чистякова І. А. Особливості формування готовності викладача вищої школи до роботи в умовах інтернаціоналізації освітнього простору / І. А. Чистякова // Педагогічні науки : теорія, історія, інноваційні технології. – № 6 (50), 2015. – С. 461–476. Режим доступу:

- <http://library.sspu.sumy.ua/>; <http://www.irbis-nbuv.gov.ua/>. 84. Чистякова І. А. Розвиток колективного лідерства в теорії мережевого управління у вищій освіті / І. А. Чистякова // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології : збірник наукових праць. – 2014. - № 8 (42). – 400 с. – С. 294-301. Режим доступу: <http://library.sspu.sumy.ua/>; <http://www.irbis-nbuv.gov.ua/>.
85. Чистякова І. А. Розвиток та поширення освітніх інновацій як предмет порівняльнопедагогічних британознавчих досліджень / І. А. Чистякова // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології : науковий журнал. – Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2013. - № 1 (27). – С. 142–152 Режим доступу: <http://library.sspu.sumy.ua/>; <http://www.irbis-nbuv.gov.ua/>.
86. Чистякова І. А. Теорії і технології дистрибутивного лідерства в університетах та міжуніверситетських мережах / І. А. Чистякова // Теорії та технології інноваційного розвитку вищої освіти: глобальний і регіональний контексти : монографія / за ред. А. А. Сбруєвої. – Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2015. – С. 462 – 481.
87. Чистякова І. А. Технологія управління мережевими міжуніверситетськими науковими об'єднаннями / І. А. Чистякова // Педагогічні науки : теорія, історія, інноваційні технології. – № 9 (53), 2015. – С. 145–155 Режим доступу: <http://library.sspu.sumy.ua/> http://www.irbis-nbuv.gov.ua .

ІНТЕРНЕТ РЕСУРСИ

1. Сайт мережі освітньої інформації ЄС EURYDICE: <http://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/>.
2. Інформаційний сайт Міжнародного бюро освіти ЮНЕСКО: <http://www.ibe.unesco.org/>
3. Інформаційний сайт Європейського центру вищої освіти CEPES: <http://www.cepes.ro>.
4. Інформаційний сайт Асоціації європейських університетів: <http://www.eua.be>.
5. Інформаційний сайт Європейської асоціації закладів вищої освіти EURASHE
6. I(European Association of Institutions in Higher Education): <http://www.eurashe.org>.
7. Інформаційний сайт Організації економічного співробітництва та розвитку. Інформація з питань освіти <http://www.oecd.org/education/>
8. Інформаційний сайт Світового банку. Індикатор: освіта : <https://data.worldbank.org/indicator>

9. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України
<http://www.mon.gov.ua>.
10. Офіційний сайт Міністерства юстиції України
<http://www.informjust.kiev.ua>
11. Інформаційний сайт Center on International Education Benchmarking:
<http://ncee.org/>
12. Інформаційний сайт UNESCO Institute for Statistics:
<http://uis.unesco.org/>